

Número 9, desembre 2002

Informe de l'EUCLID Conference 2002, Restructuring and Adapting LIS Education to European Standards (Tessalònica, Grècia, 16–18 d'octubre de 2002)

[ASSUMPCIÓ ESTIVILL](#)

Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Universitat de Barcelona

estivill@fbd.ub.es

Entre els dies 16 i 18 d'octubre de 2002 va tenir lloc a Tessalònica (Grècia) el congrés de l'European Association for Library & Information Education and Research (EUCLID) que es va convocar amb el títol "Restructuring and adapting LIS education to European standards: overcoming regional variations in needs and interests in education for LIS". L'objectiu de la reunió era presentar l'estat de la qüestió de la convergència europea en els ensenyaments de Biblioteconomia i Documentació i debatre els diferents aspectes del tema. S'hi van presentar un total de 21 treballs i hi hagué representants dels països següents: Alemanya, Bèlgica, Croàcia, Dinamarca, Eslovènia, Espanya, Finlàndia, Grècia, Itàlia, Iugoslàvia, Malta, Noruega, els Països Baixos, Polònia, Portugal, el Regne Unit, Ucraïna i Xipre. Si bé tots els assistents van participar en els debats, cal fer notar que alguns països, com ara Portugal o Bèlgica, no hi van fer cap comunicació i que Itàlia només va presentar un màster de formació continuada que no s'insereix dins els ensenyaments formals de Biblioteconomia i Documentació, que ha estat organitzat conjuntament per la Universitat di Parma i la University of Northumbria. En el congrés també va ser notòria l'absència de representants francesos.

Els treballs, que es publicaran en revistes de l'àrea, es van articular a partir d'àmbits diversos. D'una banda, una sèrie de comunicacions explicaven l'estat actual dels ensenyaments en països concrets. A Grècia, Alemanya i els Països Baixos, per exemple, els ensenyaments de Biblioteconomia i Documentació s'imparteixen en universitats i també en politècnics o universitats de ciències aplicades (*Hochschulen* o *technical colleges*). Destaca el fet que hi ha diferències molt marcades entre les dues vies, tant pel que fa a l'enfocament —en les universitats hi ha uns ensenyaments molt més acadèmics i centrats en la investigació o, fins i tot, més literaris i humanístics; en els politècnics, els estudis estan més centrats en la pràctica professional—, com pel que fa al reconeixement

universitari i les sortides professionals. Tanmateix, en alguns casos, com ara en el de Grècia, es comença a fer notar la influència de la Declaració de Bolonya i dels acords subsegüents en el fet que la legislació recent equipara universitats i politècnics. A Grècia, els politècnics ja tenen una consideració plenament universitària que no tenien fins ara.

En aquest repàs de l'estat dels ensenyaments de Biblioteconomia i Documentació també van quedar paleses altres divergències entre els diferents models. Així, per exemple, quan no es fa distinció entre la universitat tradicional i els politècnics o les universitats de ciències aplicades, hi ha països, com ara el Regne Unit, on els ensenyaments s'imparteixen en un primer cicle universitari (*undergraduate programmes*) i en el segon (*master programmes*). Si bé el model no és equivalent, la situació a Espanya —amb les diplomatures de primer cicle de Biblioteconomia i Documentació i les llicenciatures de segon cicle en Documentació— és relativament similar al cas britànic. A Grècia i a la majoria dels països nòrdics, els ensenyaments només s'imparteixen en el primer cicle universitari (*undergraduate level*). Una de les comunicacions va destacar que amb aquest enfocament es perd la natura interdisciplinària de l'àrea.

Si es deixa de banda el sistema universitari britànic, que empra un sistema de crèdits basat en el treball de l'alumnat i que ha estat el punt de partida del mateix sistema europeu, es pot dir que l'adopció d'aquest sistema en altres països encara és molt incipient. En general, és una decisió de centres concrets que se sosté en recomanacions estatals o universitàries, però encara no és una decisió fonamentada en regulacions oficials. Algunes escoles alemanyes i l'ensenyament de Documentació de la Universitat de Barcelona estarien en aquest cas. Itàlia és, possiblement, un dels països que més ha avançat, en la línia europea, en la definició dels cicles de l'ensenyament superior i del sistema de crèdits europeu; tanmateix, en aquest país els ensenyaments de Biblioteconomia i Documentació estan molt poc consolidats. També es va fer palès que alguns països que encara no formen part de la Unió Europea, com ara Polònia o Iugoslàvia, estan fent esforços per adaptar els estudis universitaris a les directrius europees. Iugoslàvia, per exemple, ja ha decidit que els ensenyaments de Biblioteconomia tindran una durada de tres anys, en lloc de quatre com en l'actualitat, perquè puguin encaixar amb l'esquema que s'imposa a Europa.

Una part important dels treballs va tractar dels diversos aspectes del currículum acadèmic, dels continguts que s'han de considerar fonamentals en els ensenyaments i la natura de cadascun. En aquest darrer punt va destacar la comunicació presentada per la Faculty of Journalism, Library and Information Science de l'Oslo University College que feia una reflexió sobre la figura que anomenen *complete librarian* i una defensa d'uns ensenyaments més orientats cap a la professió, enfront de les tendències que els orienten cap a la disciplina i que tendeixen a ometre les paraules relacionades amb "biblio" ("L-words", on la "L" significa "libraries" o "librarianship"). Si el que es pretén és que la Biblioteconomia i Documentació sigui un camp de formació i d'estudi independent i no pas una subcategoria de les ciències de la salut, les ciències socials, etc., probablement cal que els ensenyaments siguin interdisciplinaris i estiguin orientats cap a la professió. Aquest bibliotecari total ha de ser un professional que integri i sintetitzi els diferents tipus de competències necessàries per dominar la professió. A partir de la declaració de Bolonya, es dibuixa un model d'estudiant que es mou cada vegada més en un univers educatiu internacionalitzat, que selecciona cursos de durada curta o basats en mòduls, que es dissenya el currículum, etc. Amb aquest futur

previsible, és obvi que tant els ensenyaments orientats a la disciplina com els orientats a la professió, han de fer front a reptes importants. Els autors presenten dos models possibles: un que proposa uns ensenyaments molt integrats i amb poca optativitat i que, per tant, no encaixaria gaire amb el model europeu, i un altre que considera un nucli bàsic i comú que tindria en compte els aspectes més teòrics de l'àrea i una sèrie d'especialitzacions (arxius, biblioteca pública, gestió del coneixement, etc.). Òbviament, posar en marxa una segona fase dels acords de Bolonya que vagi més enllà del sistema de crèdits requereix una reflexió aprofundida que tingui en compte la globalitat dels ensenyaments i que vagi més enllà d'actuacions merament cosmètiques.

Els treballs centrats en el currículum van examinar, entre d'altres, els aspectes següents: el desenvolupament de capacitats de recerca com a coneixement fonamental de la professió, el desenvolupament d'una metodologia pedagògica que se centri en la participació de l'alumne i en la solució de problemes, l'ús de la tecnologia en l'ensenyament i l'aprenentatge, l'ensenyament a distància a partir de l'aprenentatge electrònic (*e-learning*), les necessitats de formació del personal de biblioteques i també la necessitat de prestar més atenció a una sèrie de valors bàsics que promouen les bones pràctiques, basades en els codis d'ètica professional.

Un dels aspectes que ha de tenir més impacte en la convergència europea dels ensenyaments universitaris és el de l'avaluació de la qualitat dels ensenyaments. Dues comunicacions van presentar exemples concrets d'aquesta pràctica. Feien referència als models seguits a Polònia i a Estònia. En el primer cas, s'ha seguit el model britànic amb una llarga tradició d'avaluació de la qualitat, per part d'organismes nacionals (la Quality Assurance Agency), i d'acreditació, per part dels organismes professionals. A Polònia s'ha creat una Comissió Estatal d'Acreditació que recentment ha avaluat els programes de Biblioteconomia i Documentació. Es preveu que el procés es repeteixi cada cinc anys. El resultat de l'experiència es va qualificar de molt positiu, en el sentit que ha involucrat tota la comunitat acadèmica i ha promogut la reflexió sobre els programes i les estratègies que s'han de desenvolupar de cara al futur. El cas d'Estònia era diferent, ja que com que és un país petit, l'avaluació des de dins es considerarà endogàmica, i per això s'acudí a un comitè d'experts britànics per efectuar-la. L'aspecte més negatiu d'aquest mètode és el cost que comporta. Arran d'aquesta experiència se suggerí la possibilitat de crear comitès internacionals que duguessin a terme l'avaluació de programes en països europeus.

Finalment, també hi hagué dues sessions destinades a examinar, respectivament, les col·laboracions internacionals i les competències professionals que s'haurien de promoure en els programes de Biblioteconomia i Documentació. Pel que fa al primer tema, a més de la presentació dels objectius, l'organització i el desenvolupament de la International Master in Information Studies by Distance, desenvolupat conjuntament per la University of Northumbria i la Università di Parma, es repassaren una sèrie de projectes de cooperació internacional en el camp de la formació en Biblioteconomia i Documentació i els fòrums on es pot dur a terme —com ara la mateixa EUCLID o l'Education and Training Section de l'IFLA. Així mateix, es destacà la North Carolina Initiative, un programa de cooperació itinerant organitzat per l'School of Information and Library Science de la University of North Carolina at Chapel Hill, la Royal School of Library and Information Science de Dinamarca i Singapur. El ponent, Leif Kajberg, va donar una sèrie de recomanacions per promoure una cooperació internacional que hauria d'involucrar també els països en

vies de desenvolupament i de propiciar el diàleg Nord?Sud: l'adopció del sistema de crèdits europeus com una fórmula per facilitar la comparació de currículums i per promoure la transparència en la formació en l'àrea de la Biblioteconomia i Documentació; la millora dels llocs web dels centres per incloure-hi els plans d'estudis, les ofertes d'assignatures, la descripció i l'equivalència en crèdits europeus, etc. Tanmateix, l'autor emfasitzà el fet que aquesta col·laboració no hauria de suposar models rígids ni programes tancats, sinó tot just el contrari.

Per part de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, Constança Espelt presentà una comunicació que es publica en la versió catalana en aquest mateix número de *BiD —The implementation of the European Credit Transfer System as a curriculum evaluation tool*. En aquest treball es presenta l'estructuració dels ensenyaments de Biblioteconomia i Documentació a Espanya, les activitats encetades per la Universitat de Barcelona en el camí de la convergència europea i el procés iniciat a la Facultat per adoptar el sistema de crèdits europeus en la llicenciatura en Documentació, així com el objectius que el guien.

Pel que fa al tema de les competències, una de les comunicacions enumerà i comentà algunes de les noves competències que es demanen als professionals de la Biblioteconomia i Documentació a partir dels resultats d'un estudi sobre la gestió de revistes electròniques. La segona comunicació sobre el tema se centrà en la metodologia pedagògica orientada més cap al desenvolupament de competències, i no tant cap a la transmissió de coneixements. El Congrés es va cloure amb una sessió del Consell d'EUCLID en què s'anuncià l'organització d'un congrés conjunt d'EUCLID i l'Association for Library and Information Science Education (ALISE) de l'American Library Association, que tindrà lloc el proper mes de juliol a Berlín. Així mateix, es renovà una part de la Junta d'EUCLID, que els propers tres anys estarà formada per Ragnar Audunson (president), Gerda van der Molen (secretària), Audronė Glosienė, Assumpció Estivill i Alexander W. Roos (vocals).

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
Barcelona, desembre de 2002
<http://www.ub.edu/biblio> • [Comentaris](#)

[Citació recomanada](#) • [Metadades](#)
[UB](#) • [Facultat](#) • [BiD](#)